

LA NEU INTERMINABLE

Agustín Fernández Paz

ESPURNA
bromera

L'ÚLTIMA HORA

Quin sentit té escriure aquestes línies? Ni tan sols sé si hi haurà algú que les llegisca en el futur. Per no saber, fins i tot ignore si veurem un futur. Però en alguna cosa he d'ocupar les hores inacabables del dia per no deixar-me arrossegar per la desesperació o per la por. Com m'agradaria saber què passa més enllà d'aquestes parets, més enllà de les muntanyes que limiten la carena, més enllà d'aquesta interminable cascada de flocs de neu! Observe els meus companys, que encara confien en un retorn impossible a la normalitat, i em pregunte quant de temps més podem resistir. Per sort, al rebost hi ha una bona quantitat de provisions i al soterrani hi ha llenya més que suficient per a mantenir el foc de la llar encés durant unes quantes setmanes més.

El dia de la nostra arribada a aquest lloc, i també els dos següents, vam tenir un temps sec. Molt fred, però sec. El sol de l'hivern a penes escalfava, només en sentíem la lleu escalfor als llocs arrecerats. A pesar d'aquelles temperatures tan baixes, el cel blau ens animava a eixir de la casa i a caminar per les sendes dels voltants. El tercer dia, el cel va anar omplint-se de núvols negres que venien de més enllà de les muntanyes de l'oest. Acabaren fent-se tan espessos que, fins i tot a migdia, l'escassa claror ens recordava les hores del crepuscle.

L'aire era tan fred que semblava foradar-nos la pell i penetrar-nos fins al moll dels ossos. «És aire de neu», repetien les persones que trobàvem pel camí. Aire de neu!

Recorde bé la vesprada que van caure els primers flocs de neu. Tots els membres de l'equip vam interrompre la reunió i eixírem fora de la casa. Era una delícia veure'ls caure mansament, deixar que ens tocaren les mans com carícies delicades i contemplar la fina capa de neu que començava a formar-se al nostre voltant. Una nevada és un fenomen freqüent, ho sé molt bé, però per a mi, que sempre he viscut a la vora de la mar, no deixava de ser un miracle inesperat, un homenatge que m'oferia la vida.

Els primers dies m'agradava guaitar per la finestra i contemplar com tot el paisatge anava cobrint-se de blanc, com la neu esborrava a poc a poc els colors dels arbres i de les cases, de roques i rierols, alhora que es difuminaven els contorns de les coses. Aleshores encara no sabíem que la blancor que començava a cobrir-nos només era el principi de la gran nevada que vindria després i que ens aïllaria del món. I encara menys podíem sospitar que, en el transcurs d'aquesta comunicació forçada, ens afectarien els successos terribles que vull contar ací. Uns fets tan reals com les parets d'aquesta habitació on escric, tan reals com la neu que cau i cau sense descans sobre nosaltres, com si algun déu iracund haguera decidit sepultar-nos per sempre.

El meu nom és Alba Novo, tinc trenta-sis anys i treballo de guionista de sèries per a la televisió. La meua passió per la imatge va començar als anys de l'institut; allà vaig tenir la sort de trobar les persones adequades per a guiar les meues primeres passes. Va ser molt dur explicar a casa que no estudiaria la carrera de Dret, com manava la tradició familiar, i que volia matricular-me en Comunicació Audiovisual. Els de la universitat foren uns anys intensos i plens de goig. Anys de descobriments, d'amistats, de lectures i converses... i de pel·lícules, incomptables pel·lícules que em desvelaven la complexitat de la vida.

Quan vaig acabar la carrera, vaig tractar d'obrir-me camí per diverses vies, sempre difícils i estretes. El meu propòsit era dedicar-me al cinema, però la feble indústria del país no m'ho va permetre. Vaig participar en dues pel·lícules que tingueren poc d'èxit, però ja no em va eixir cap altra oportunitat. M'arribaren unes altres propostes, totes dins l'àmbit de la televisió, que és on vaig acabar desenvolupant tot el meu treball. Es tracta d'un ofici menys creatiu, en el qual és impossible assolir la profunditat que només el cinema ens permet. A la televisió és imprescindible saber-se adaptar als nombrosos condicionants dels índexs d'audiència,

cal seguir les pautes rígides que imposa la productora i treballar quasi sempre a un ritme frenètic. Però els salaris són elevats i això, en els temps que corren, no és una cosa que es pugui menysprear.

A primeries de gener, els de la productora Cocodril Blau es van posar en contacte amb mi. Es tractava d'una empresa jove, encara no feia cinc anys que s'havia creat, però ja tenia un prestigi consolidat. Les seues sèries es distingeixen perquè tenen uns guions més elaborats, sense concessions al sector de l'audiència que fugi de qualsevol dificultat. Coneixien el meu treball en la sèrie *Terres de Sang*, que va durar quatre temporades i va tenir uns índexs molt estimables, i volien comptar amb mi per al seu nou projecte.

El projecte perseguia la realització d'una sèrie molt diferent de les actuals: un conjunt de tretze episodis independents, agrupats sota el nom genèric de *Les fronteres de la por*. La sèrie estava orientada al públic adult i havia d'explorar «els terrors presents en el món actual, fugint dels arguments clàssics del gènere, esgotats des d'una perspectiva comercial mínimament exigent», segons que figurava al dossier que m'enviaren. M'oferien el lloc de coordinadora de l'equip de guionistes, una funció que jo no havia assumit mai. Em demanaven, en una primera fase, el guió per al capítol pilot i una descripció breu del contingut que tindrien els capítols següents. Vaig acceptar sense dubtar-ho; el lloc implicava més pressió i una responsabilitat major, però l'oferta econòmica va dissipar tots els meus dubtes.

Només hi vaig posar una condició, que acceptaren sense cap problema. Com que jo ja feia temps que treballava en aquell ofici i coneixia bé el món dels guionistes, vaig exigir de seleccionar les persones que havien de treballar amb mi. De seguida vaig pensar en Diego i Irene. Érem amics des dels anys de la facultat, quan passàvem hores i hores ideant ambiciosos projectes que el temps es va encarregar de desbaratar. Vivien en parella des de feia més d'un any i, en aquells moments, no estaven treballant en cap projecte. I posseïen una qualitat important: els encantaven les històries de por i misteri, un camp que, a mi, no m'havia suscitat mai un interès especial.

Va ser a sa casa, durant un sopar organitzat per a parlar del projecte, que van anar eixint uns altres noms interessants. Ruth Zúñiga era molt bona, m'asseguraren. No necessitaven dir-m'ho; a pesar dels seus pocs anys, ja havia assolit una certa fama entre la gent de la professió, seria un encert integrar-la a l'equip. A qui no coneixia de res era a l'altra persona que em proposaren: Miro de Castro, un professor de literatura que volia ser escriptor. Tenia escassa experiència com a guionista, però acabava de publicar un llibre de relats de terror que havia tingut unes crítiques excel·lents; ens resultaria útil per a donar un toc d'originalitat als arguments. Encara que vam plantejar alguns altres noms, vaig decidir que cinc persones seríem prou. I, si la sèrie anava endavant i ho necessitàvem en el futur, sempre hi hauria la possibilitat de parlar amb algun dels noms descartats.

Després d'unes quantes converses telefòniques amb Ruth i Miro de Castro, que em serviren per a confirmar el seu interès i la seua disponibilitat, vaig decidir concertar una primera reunió amb els cinc per a conèixer-nos millor; en aquella reunió els explicaria la meua visió del projecte, escoltaria els seus suggeriments i fins i tot podríem fixar els criteris que guiarien el nostre treball.

Ja m'he referit abans a les pressions que aquest ofici comporta. No hi havia dia que no rebera alguna telefonada des de les oficines del Cocodril Blau, preguntant-me per la marxa del procés. Hi havia aparegut una altra productora italiana interessada a participar en el projecte, Mamma Roma, però no decidirien res mentre no els presentaren alguna cosa concreta. És a dir: calia oblidar-me de la tranquil·litat que havíem pactat, havíem d'acurtar els terminis. Em vaig veure en l'obligació de dissenyar un mètode que ens permetera avançar amb rapidesa i eficàcia. I va ser aleshores que se'm va ocórrer la idea de concentrar-nos durant uns dies en algun lloc aïllat, on poguérem treballar sense distraccions.

Ho vaig consultar amb Diego i Irene, que ho consideraren una idea excel·lent. I van ser ells els qui em proposaren una solució: havien passat el pont del 12 d'Octubre en un hostal menut i agradable, situat a Monteseiro, una de les parròquies del consell de la Fonsagrada. «Hostal La Providència, n'és el nom. Només hi ha prats, boscos i muntanyes travessades per una terranyina de camins. El lloc més pròxim és la Fonsagrada, que és a uns quinze quilòmetres. Més aïllat, impossible!»

—em va informar Irene—. «I a més s'hi menja bé, els llits són còmodes i, els preus, molt raonables.»

En la reunió que férem els cinc, la proposta va acabar amb una acceptació unànime. Diego es va encarregar de fer les reserves per telèfon i cadascú va arreglar els seus assumptes particulars per tal de deixar-se lliures dues setmanes. El matí del 18 de gener vam eixir de la Corunya en direcció a l'hostal. Vam fer el viatge amb dos cotxes, amb els portaequipatges carregats com si ens haguérem d'absentar durant un any sencer. La distància no era excessiva, però la meua sensació, segons que anàvem internant-nos en la zona muntanyenca de la província de Lugo, s'assemblava més a la d'un viatge a algun lloc remot, situat més enllà del temps.

El lloc era com Diego i Irene l'havien descrit: una casa construïda al peu d'un turó amb un pendent suau, més a prop del cim que de la base. Un riu allà baix, que discorria per una vall estreta ocupada per terres de cultiu i per prats d'un verd intensíssim. Bosc de fulla caduca que ocupaven la part alta dels vessants de les muntanyes pròximes. I només dues cases més per a humanitzar la vall menuda. Un lloc solitari, idoni per a apartar-nos del tràfec de la ciutat.

Com havia previst Diego, els hostes de La Providència eren escassos. Estàvem en la temporada baixa; uns altres establiments semblants tancaven durant els mesos més freds i aquell devia ser un dels pocs que romanien oberts. Només els caps de setmana hi apareixien algu-

nes persones més, quasi sempre aficionats a la pesca atrets per la fama dels nombrosos rius que reguen la comarca.

En realitat, només hi havia tres hostes que podíem considerar fixos. I, com vam saber després, tots s'havien refugiat en aquell lloc per raons molt semblants a les nostres. Dues eren dones joves que formaven parella, tant en la vida personal com en la professional. Els seus noms eren Tania i Rebeca i tractaven de guanyar-se la vida amb l'escriptura de textos teatrals. Juntes ideaven i escrivien les obres; segons que ens explicaren, quan millor ho passaven era quan escrivien els diàlegs, que primer creaven oralment i després traslladaven al paper. Decidiren aïllar-se a l'hostal perquè desitjaven presentar-se a un premi que, a més de tenir prestigi, oferia una elevada dotació econòmica. El termini d'entrega dels originals acabava a mitjan febrer i consideraven idònia la solitud d'aquell lloc per a escriure més de pressa i amb més qualitat.

No ocultaven la seua relació de parella, la vivien amb naturalitat i només amb això ja n'hi havia prou perquè em resultaren simpàtiques. No tardaren a establir una bona relació amb nosaltres i fins i tot séiem a la mateixa taula a les hores de menjar. Poques voltes he trobat persones tan alegres, era difícil no riure amb les delirants escenes que improvisaven amb la major facilitat.

El tercer hoste era un home d'uns cinquanta anys que, al primer colp de vista, recordava la figura de Samuel Beckett. El seu nom era Abraham i, com a irlandés que era, destacava per la seua estatura i perquè

tenia un cos prim i fibrós, així com pel seu rostre de trets rectes, solcat per nombroses arrugues. Vestia sempre de gris i era un home de poques paraules. A pesar de tot, de seguida vam saber que es guanyava la vida fent de traductor. Impressionava escoltar la relació de les llengües que parlava i, encara més, la dels idiomes que podia llegir sense dificultat. Necessitava acabar com abans millor dues traduccions que li havien encarregat i aquell era el motiu pel qual s'havia reclòs a la Fonsagrada.

Tantes coincidències no deixaven de ser curioses. Si féiem abstracció dels detalls concrets, totes les persones que ens hostatjàvem en aquell lloc teníem un mateix objectiu: imaginar històries, crear ficcions o traslladar-les a una altra llengua, que també és una manera de crear.

Ben mirat, de qui hauria de parlar en primer lloc és de la parella que regentava el local. Els dos tenien unes biografies que donarien per a una pel·lícula. Damián, l'home, havia nascut a les terres d'El Bierzo; era enginyer aeronàutic, professió que havia exercit a Madrid durant més de quinze anys. Quan va conèixer Sabina, una pintora holandesa que residia a Florència, se'n va enamorar de seguida. Devien ser uns mesos apassionats perquè tornaren a Espanya decidits a compartir la resta de les seues vides. S'havien casat feia tres anys. Al cap de poc de temps, decidiren abandonar Madrid, cansats del tràfec de la ciutat. D'alguna manera, semblaven encarnar els ideals de la generació hippy de finals dels seixanta. Estava clar que no l'havien viscu-

da: Damián declarava tenir cinquanta anys i Sabina, quaranta-set; de manera que, quan el moviment hippy es va escampar per Occident, els dos devien ser encara molt joves. Però era innegable que compartien d'una manera profunda la idea del retorn a la natura i la passió per l'ecologia.

Després d'haver buscat per diversos llocs, acabaren triant la Galícia interior per viure-hi en comunió amb la terra. Compraren una casa que, en uns altres temps, havia estat la més rica de la contornada, la reformaren i la van convertir en hostel. L'hostal era també la seua llar i em va semblar que l'havien obert més per tenir companyia al llarg de l'any que per les escasses compensacions econòmiques que els poguera aportar.

Així que ens vam instal·lar en les habitacions respectives, i després d'un dinar frugal, dedicàrem la vesprada a conèixer els voltants i a conversar. No eren hores perdudes, d'alguna manera ens ajudaven a consolidar la cohesió del grup. L'endemà vam tenir la nostra primera reunió de treball. Preteníem buscar idees noves, possibles històries que ens serviren per a la sèrie. Entre totes, seleccionariem després les que pagava la pena desenvolupar.

Les primeres reunions foren decebedores, si les hem de jutjar pels resultats. Les propostes que anaven eixint no passaven de ser un rosari de tòpics escassament atractius: cases embruixades, vampirs, zombis, homes llop, màgia negra, la Santa Companya... I ens va passar igual els dies següents. A pesar de tot, decidírem no refusar cap idea, per gastada que fóra. Sabíem que, en

arribar el moment, sempre les podríem utilitzar com a complements d'unes altres històries més poderoses.

A banda de les reunions de faena, al llarg del dia, cadascú anava a la seua. Era de nits, després del sopar, quan ens reuníem al voltant de la llar del saló i, qualsevol que fóra el tema tractat, parlàvem només pel plaer de conversar. L'hostal, afortunadament, tenia una bona provisió de licors casolans, tots elaborats pels llauradors de la comarca i comprats a la fira de la Fonsagrada: licor d'aranyons i de nabius, sobretot, encara que tampoc no faltava el de cireres o el licor de café.

Va ser la vesprada del quart dia quan començà a nevar. Aleshores, com ja he dit abans, cap de nosaltres podia imaginar que estàvem assistint a l'inici d'aquesta terrible nevada. Que neve en gener, i més encara a l'interior de Lugo, és un fenomen previsible. Crec, a més, que tots ens vam posar de bon humor i fins i tot pensàrem d'aprofitar el fet per a ambientar algun dels episodis.

La neu va continuar caient durant la nit i també al llarg dels dos dies següents. A poqueta nit, quan ja feia més de quaranta-huit hores que durava la tempesta, començaren a arribar les notícies alarmants. Les emissores de ràdio i de televisió alteraren les programacions habituals i es van centrar a informar sobre la nevada, que ja havia començat a alterar la vida quotidiana. Cada vegada eren més les carreteres tallades i les autoritats difonien de tant en tant les mesures d'emergència, entre les quals hi havia el consell de quedar-nos als nostres domicilis fins que tingueren controlada la situació.

Un matí, quan ens reunírem per esmorzar, ens va cridar l'atenció l'absència de Tania i Rebeca, que sempre intentaven coincidir amb nosaltres. Potser havien passat una mala nit, o havien treballat fins molt tard, o havien decidit quedar-se al llit unes hores més... Ens sobraven causes que explicaren aquella absència. Li vam preguntar per elles, a Sabina, que era qui ens atenia aquell matí. Ens va sorprendre la seua resposta, per inesperada:

–Rebeca i Tania se n'han anat deu fer unes dues hores, amb Damián.

–Se n'han anat! Amb aquest oratge? I on han anat?

–A Lugo! Per culpa del meu home, jo ja els he dit que em semblava una barbaritat. No se n'haurien anat si no fóra perquè, ahir de vesprada, va aparéixer per ací Cibrán de Fonfría, el de la casa que hi ha a prop del pont. Volia saber si necessitàvem alguna cosa de Lugo perquè ell havia d'anar hui a la ciutat.

–Però si totes les carreteres estan tallades per la neu!

–Això, a Cibrán, no li fa por, té un Range Rover, un vehicle que està pensat per afrontar temporals com aquest. Va ser aleshores que Damián va decidir anar amb ell perquè havia d'arreglar uns quants assumptes a Lugo. I Rebeca i Tania, que havien escoltat la conversa, preguntaren si hi havia lloc per a elles. I n'hi havia, per descomptat, el vehicle és molt gran. Així que se n'han anat, confiem que no els passe res.

Ens va sorprendre molt la seua marxa. Les dues havien estat acompanyant-nos en la conversa de la nit anterior i ens semblava estrany que no ens hagueren

dit res. Però tots sabem que el comportament humà pot ser insòlit i contradictori, de manera que tampoc no li vam donar més importància. Potser tenien uns altres plans i no els abellia contar-nos-els.

Durant el dinar, Sabina ens va informar que havia pogut parlar per telèfon amb el seu home. Havien arribat bé a Lugo, encara que el viatge els havia costat molt més de temps que normalment. Tania i Rebeca, en dir-los adéu, li havien explicat que intentarien trobar alguna forma de tornar a Vigo, la ciutat on residien habitualment.

—Damián ha decidit quedar-se a la ciutat uns dies, a casa d'un amic nostre. Vol arreglar uns quants assumptes que no podien esperar. A veure si, mentrestant, el temps va millorant una miqueta i pot tornar sense problemes.

Encara que vam fer alguns comentaris banals, tots els del grup donàrem per bona aquella explicació. En el fons, sempre tractem de no donar importància als assumptes que no ens afecten directament. Només em va semblar estranya l'expressió d'Abraham, sempre tan discret, que havia escoltat la conversa amb molta atenció. Em va mirar fit a fit i va somriure, encara que aquell somriure em va semblar clandestí. Clandestí i misteriós perquè també em va semblar percebre uns senyals d'alarma que, en aquell moment, no vaig entendre.